

a ukládá vlastníku služebného pozemku závazek nezastaviti služebný pozemek ve větším rozsahu, než bylo ujednáno smlouvou ze dne 4. listopadu 1919. Tato smlouva tvoří důvod pro zřízení služebnosti podle §u 480 obč. zák., kdežto knihovní zápis služebnosti byl jejím způsobem nabývacím podle §u 481 obč. zák. Není tedy správným názor dovolatelky, že se § 879 obč. zák. na tento případ nevztahuje, protože prý jde o právo věcné. Je-li smlouva, jako důvod pro nabytí věcného práva nicotná, nemá právních účinků a nelze z ní ani práv ani závazků vyvozovati, třeba byla knihovně vtělena. Podle zjištění nižších soudů byla na pozemkové parcele č. kat. 679/26 již v regulačním, parcelačním a zastavovacím plánu ze dne 12. února 1897 projektována dvě staveniště, z nichž jedno podrželo č. kat. 679/26 a druhé později, po dalším rozdělení obdrželo č. kat. 679/31; pozemky ty byly určeny k zastavení a k tomu cíli žalovaný pozemek č. kat. 679/31 také koupili. Podle zjištění odvolacího soudu jest v T. nedostatek stavebních parcel. Žalobkyně za sporu neuvedla, jaký má na tom zájem, aby služebný pozemek zůstal z největší části nezastaven, a nelze si toho domysleti, protože žalobkyni náleží sice sousední pozemek č. kat. 679/23, který však není pozemkem panujícím, a její panující pozemek č. kat. 665/2 jest od služebného pozemku dosti značně vzdálen. V uvážení těchto okolností, jakož i toho, že smlouva o služebnost při nedostatku stavebních míst znemožňuje nabyvatelům staveniště stavbu obytného domu, ač k tomu cíli bylo koupeno, dlužno souhlasiti s odvolacím soudem, že smlouva o služebnost vzhledem k poměrům, jaké panovaly v době uzavření smlouvy a jaké panují dosud, odporuje dobrým mravům a je nicotnou. Nutno v tom směru zejména také v úvahu vzíti velikou nouzi bytovou, vyvolanou poměry válečnými a poválečnými, která vznikla a stále ještě trvá vzrůstajícím nedostatkem bytů a uváznutím stavebního podnikání, jemuž stát různými mimořádnými opatřeními bytové péče a podporou stavebního ruchu s mnohými oběťmi čeliti se snažil a dosud snaží. Byť i tedy smlouvy o záporné služebnosti toho obsahu, jako jest předmětná služebnost, za normálních poměrů nic nemravného v sobě neobsahovaly, dlužno smlouvu, o níž v tomto sporu běží, za nynějších všeobecných i mezi stranami panujících poměrů pokládati za přičící se dobrým mravům.

Čís. 5117.

Prohlášení za mrtva.

»Posledním bydlištěm« nezletilcovým, jsoucím pod mocí otcovskou, jest ve smyslu §u 1 zákona ze dne 16. února 1833, čís. 20 ř. zák., bydliště jeho otce.

(Rozh. ze dne 12. června 1925, Nd I 226/25.)

Záporný spor o příslušnost mezi zemským civilním soudem v Praze a krajským soudem v Olomouci v právní věci, týkající se provedení řízení a rozhodnutí o žádosti Jany P-ové, by její nezvěstný bratr Ludvík P. prohlášen byl za mrtva, rozhodl Nejvyšší soud tak, že uznal příslušným zemský civilní soud v Praze.

D ů v o d y:

Podle spisů zemského civilního soudu v Praze a okresního soudu v Karlíně narodil se Ludvík P. jako nemanželský syn Marie S-ové dne 13. ledna 1891; byl legitimován sňatkem rodičů dne 1. března 1898; byl posledně v tuzemsku zaměstnán jako zahradnický pomocník v P. u Olomouce, odkud nastoupil roku 1912 službu vojenskou k pěšímu pluku čis. 28 v Tyrolsku, odešel při vypuknutí války do pole a stal se od 4. listopadu 1914 nezvěstným. Poručenství nad ním vedeno bylo nejprve u okresního soudu pro Horní Nové Město v Praze a přešlo po jeho legitimaci v majetkové opatrovnictví u okresního soudu v Karlíně, kde ná nezvěstný nějaký vklad v sirotčí pokladně. Jde o otázku, zda vykládati jest předpis Šu 1 zákona ze dne 16. února 1883 čis. 20 ř. zák. tak, že rozhodným jest poslední bydliště nebo místo pobytu i nezletilcovo, jak to činí zemský civilní soud v Praze (též Neumann str. 21 podle rozhodnutí Nejvyššího soudu dříve ve Vídni č. j. Nd 273/7) — či tak, že rozhodným jest t. zv. odvozené bydliště podle Šu 71 j. n. — jak to činí krajský soud v Olomouci a jak ve své předkládací zprávě také vrchní zemský soud v Praze navrhuje. Tomuto názoru jest dáti za pravdu. Podle Šu 1 cit. zák., který zachován byl v platnosti čl. VIII. čis. 7 uv. zák. k j. n., jest příslušným onen sborový soud první stolice, v jehož obvodu měl nezvěstný své poslední bydliště, nebo — neměl-li ho — svůj poslední pobyt. Toto znění zákona mohlo by sváděti k názoru, že ani u nezletilců není výjimky. V té příčině nutno však podržeti na mysli, že v zákonech, vydaných před jurisdikční normou, není řeči o »obecném sudišti« jako jest tomu vesměs v jurisdikční normě, na př. v §§ 65, 71, 109 j. n., že však i v oněch zákonech tento pojem jest míněn, kde jest tam řeč o »posledním bydlišti« nebo o »posledním pobytu«. Vždyť i §§ 66 a 67 j. n. určují »obecné sudiště« podle bydliště a v jeho nedostatku podle pobytu. Nezletilec pod mocí otcovskou má ve věcech sporných obecné sudiště tam, kde je má jeho otec, t. j. kde jeho otec má své bydliště (§§ 65, 66 a 71 j. n.). Nezletilec nemůže si samostatné bydliště založiti, za jeho bydliště pokládá se bydliště otcovo, kdežto místo, kde se nezletilec mimo bydliště otcovo zdržuje — třeba ve svém povolání na delší dobu — jest jen jeho místem pobytu, jak jde zřejmě na jevo z předpisu Šu 86 j. n. Předpis Šu 68 j. n. o sudišti posádkovém nepřichází tu v úvahu, protože jednak platí tento předpis jen pro osoby, jež si mohou samostatné bydliště založiti, jednak byla posádka nezvěstného v Tyrolsku, tedy v nynějším cizozemsku. Protože pak Ludvík P. byl jak v době, kdy nastoupil vojenskou službu roku 1912, tak v době, kdy stal se nezvěstným roku 1914, ještě nezletilým a protože § 1 zákona ze dne 16. února 1883, čis. 20 ř. zák. na prvním místě za důvod příslušnosti pokládá bydliště, které měl nezletilý Ludvík P. podle svého otce v obvodu zemského civilního soudu v Praze, jest tento soud k provedení řízení o prohlášení za mrtva příslušným. K těmž cíli se dojde, zkoumá-li se úmysl zákonodárcův při stanovení příslušnosti podle Šu 1 cit. zák.; úmysl byl patrně ten, aby šetření, jež předchází prohlášení za mrtva, konána byla v místě, kde

byl střed působnosti dotyčné zletilé osoby, nebo kde byl otcovský zástupce nezletilé osoby, případně i jiní příbuzní, po případě i opatrovnícký soud a majetek a kde tedy předepsaná šetření slibují nejspíše úspěch.

Čís. 5118.

Společenstva výrobní a hospodářská (zákon ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák.).

Stačí oznámení účelu v pozvánce k valné hromadě společenstva, aniž by se vyžadovalo, by předmět jednání byl již v pozvánce rozveden do všech podrobností.

Valná hromada jest oprávněna prodloužití zákonnou ručební dobu vystoupivšího člena. Předpis §u 78 zákona týká se členů, kteří jakýmkoliv způsobem odpadnou.

Právní povaha společenstevní smlouvy.

(Rozh. ze dne 16. června 1925, R I 445 25.)

Na valné hromadě společenstva s r. o. bylo usneseno, by § 6 odstavec b) stanov byl změněn v ten rozum, že předpis »do 5ti let po zapsání těchto stanov do rejstříku společenstva nemůže žádný člen ani podíly vypovědět, ani z členství vystoupiti« má býti nahrazeno předpisem, že »za závazky družstva ručí člen vystoupilý po dobu 5ti let ode dne právoplatného výstupu ve smyslu družstevního zákona a znění platných stanov.« Rejstříkový soud zamítl opověď této změny stanov. Rekursní soud zrušil napadené usnesení a uložil rejstříkovému soudu, by, nehledě k použitému zamítacímu důvodu, znovu rozhodl o opovědi. Důvody: Práva společenstevníků v záležitostech společenstva vyhrazená vykonávají se ve valné hromadě a jsou usnesení valné hromady řádně dle stanov a zákona učiněná závazná pro všechny společenstevníky a jest i představenstvo k zachování těchto usnesení zavázáno (§ 34 zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák.). Zákon připouští v §u 33, že valná hromada může se usnášeti na změně stanov. Napadené usnesení zjišťuje, že valná hromada družstva ze dne 24. prosince, správně 21. prosince 1924 byla řádně svolána dle stanov a byla také způsobilou se usnášeti. Když tomu tak, mohla se také v mezích stanov a zákona platně usnášeti na změně stanov. Jelikož usnesená změna §u 6 stanov stala se, jak plyne z opisu protokolu o valné hromadě ze dne 21. prosince 1924, více než $\frac{3}{4}$ většinou odevzdaných hlasů, vyhověno tím i předpisu §u 34 stanov, který stanoví, že usnesení o změně stanov vyžaduje většinu $\frac{3}{4}$ přítomných hlasů. Usnesená změna §u 6 stanov stala se tudíž platně a poněvadž usnesená změna stanov, pokud stanoví prodloužení doby ručební vystouplého člena, neodporuje §u 78 zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák., ježto toto ustanovení výslovně prodloužení doby ručební připouští, není usnesení to protizákonné. Není tedy důvodu k odmítnutí zápisu změny § 6 stanov, to tím méně, poněvadž změněným §em 6 stanov není nikterak bráněno